

ALTERNATYWNE METODY NAUKI CZYTANIA

Nauka czytania nie jest procesem łatwym i umiejętność tą opanowuje się stopniowo (krok po kroku). Liczne obserwacje dzieci (co potwierdzają rodzice i nauczyciele przedszkoli) dowodzą, że już dzieci w wieku czterech lat zaczynają interesować się literami w książce, dopytują, co jest napisane na szyldach. Chętnie uczą się czytać swoje imię i rozpoznawać w nim litery. Nie jest to jednak gwarancją tego, że ich zainteresowanie zaowocuje dużą chęcią do nauki czytania.

Jeżeli chcemy tak małe dzieci zachęcić do nauki czytania warto wiedzieć, że uczą się one przede wszystkim przez zabawę i w ten sposób mogą poznawać świat liter i wyrazów.

Kilka słów o tym na czym polega czytanie. Czytanie to rozpoznawanie, identyfikowanie i łączenie liter drukowanych lub pisanych. W nauce czytania chodzi więc o to, by z pojedynczych elementów (liter) stworzyć sensowną całość (wyraz).

Jakie warunki muszą być spełnione żeby dobrze przygotować dziecko do nauki czytania:

- ✚ należy zadbać o prawidłową wymowę dziecka – jeżeli zauważymy coś niepokojącego w rozwoju mowy wskazana będzie wizyta u logopedy,
- ✚ ważne jest rozwijanie poziomu słownictwa dziecka i umiejętności wypowiadania się pełnymi, poprawnymi zdaniami,
- ✚ należy rozwijać analizę i syntezę fonemową czyli umiejętność dzielenia słów na poszczególne głoski oraz umiejętność łączenia poszczególnych głosek w całe słowo, a przede wszystkim sylabową (czyli umiejętność dzielenia słów na poszczególne sylaby oraz umiejętność łączenia poszczególnych sylab w całe słowo),
- ✚ niezbędna jest także dobrze rozwinięta percepcja i pamięć wzrokowa (czyli umiejętność rozpoznawania i zapamiętywania liter), by dzieci umiały dostrzec, jaki kształt ma litera, by go zapamiętały i potrafiły odróżnić od innych,
- ✚ dzieci powinny posiadać prawidłową koordynację ręki – oko i orientację w przestrzeni. Czytanie wymaga od dziecka poruszania się po kartce, warto więc, by rozpoznawały, gdzie znajduje się lewa, a gdzie prawa strona oraz góra – dół kartki. Na początku dzieci czytają wodząc palcem po tekście i dla tego ważne jest, by umiały utrzymać kierunek, zaczynając od strony lewej do prawej. Jeżeli zauważamy u dziecka nawet minimalne problemy ze spostrzeganiem i rozpoznawaniem liter warto skonsultować się z lekarzem okulistą.

Wielu rodziców rozpoczynających naukę czytania ze swoim dzieckiem zastanawia się, jak to robić. Obecnie mamy do wyboru wiele różnych metod nauki czytania, których celem jest umożliwienie dzieciom w jak najprostszy sposób opanowanie tej trudnej sztuki. Poniżej przygotowaliśmy opis kilku najpopularniejszych i najskuteczniejszych technik nauki czytania.

Metoda symultaniczno-sekwencyjna Jagody Cieszyńskiej

Inaczej nazywana metodą krakowską. Technika opiera się głównie na sylabach. Przeznaczona jest dla dzieci w wieku 3 – 6 lat, które posiadają umiejętność analizy i syntezy sylabowej.

Zakłada, że dziecko uczy się czytać stopniowo etapami. Etapy te naśladują etapy rozwoju mowy dziecka: od samogłosek, przez sylaby do pełnych wyrazów i zdań.

Etap I – zaczynamy naukę od samogłosek prymarnych (A, U, I) do sylaby otwartej (czyli rozpoczynającej się spółgłoską, a zakończonej samogłoską, np. Mu, Be).

Etap II – nauka przebiega od sylaby otwartej do pierwszych wyrazów.

Etap III – czytanie sylab zamkniętych (rozpoczynających się samogłoską i kończących się spółgłoską).

Etap IV – czytanie nowych sylab otwartych i zamkniętych.

Etap V – samodzielne czytanie tekstów.

Każdy z 5 etapów nauki czytania realizowany jest według sekwencji: powtarzanie – rozumienie – nazywanie.

- ✚ **Powtarzanie** – zadaniem dziecka jest powtarzanie głosek odczytywanych przez dorosłego.
- ✚ **Rozumienie** – dorosły wskazuje lub podaje dziecku odczytywane samogłoski.
- ✚ **Nazywanie** – dziecko odczytuje samogłoski lub nazywa przedstawione na ilustracjach sytuacje.

Najlepiej jeżeli zajęcia odbywać się będą regularnie i będą trwać nie dłużej niż 15 minut. Wynika to z tego, że małe dziecko nie jest w stanie dłużej utrzymać uwagi.

Plusy metody:

- jest dostosowana do specyfiki języka polskiego;
- nauka odbywa się w domu w spokojnej i bezpiecznej atmosferze;
- nie wymaga wykorzystywania drogich czy skomplikowanych pomocy dydaktycznych;

– rodzic może prowadzić naukę czytania w domu samodzielnie – korzystając ze specjalnie opracowanych zeszytów do nauki czytania;

Minusy metody:

– wymaga systematycznej pracy.

Metoda czytania globalnego Glenn' a Domana

Metoda stworzona przez prekursora czytania globalnego – Glenn'a Domana. Metoda polega na wielokrotnym pokazywaniu dziecku zestawów kart ze ściśle określoną treścią (najpierw wyrazów potem zdań). Każdy zestaw słów prezentujemy dziecku 3 razy dziennie w odstępach 30-sto minutowych. Zestaw jest codziennie modyfikowany. Rozpoczynając zabawę w czytanie jako pierwsze pokazujemy dziecku proste rzeczowniki, które łatwo znajdzie w swoim otoczeniu. Dziecko zapamiętuje wyrazy słuchowo oraz wzrokowo (w pamięci chwilowej), a system powtórzeń skutecznie zapisuje je w pamięci trwałej. Czas przeznaczony na tę zabawę ma być bardzo krótki. Każda sesja zabierze tylko kilka sekund – trzeba zawsze skończyć ją zanim dziecko będzie chciało skończyć.

Plusy metody:

– rozwija wzrok, słuch i mowę;
– nauka odbywa się w domu w spokojnej i bezpiecznej atmosferze.

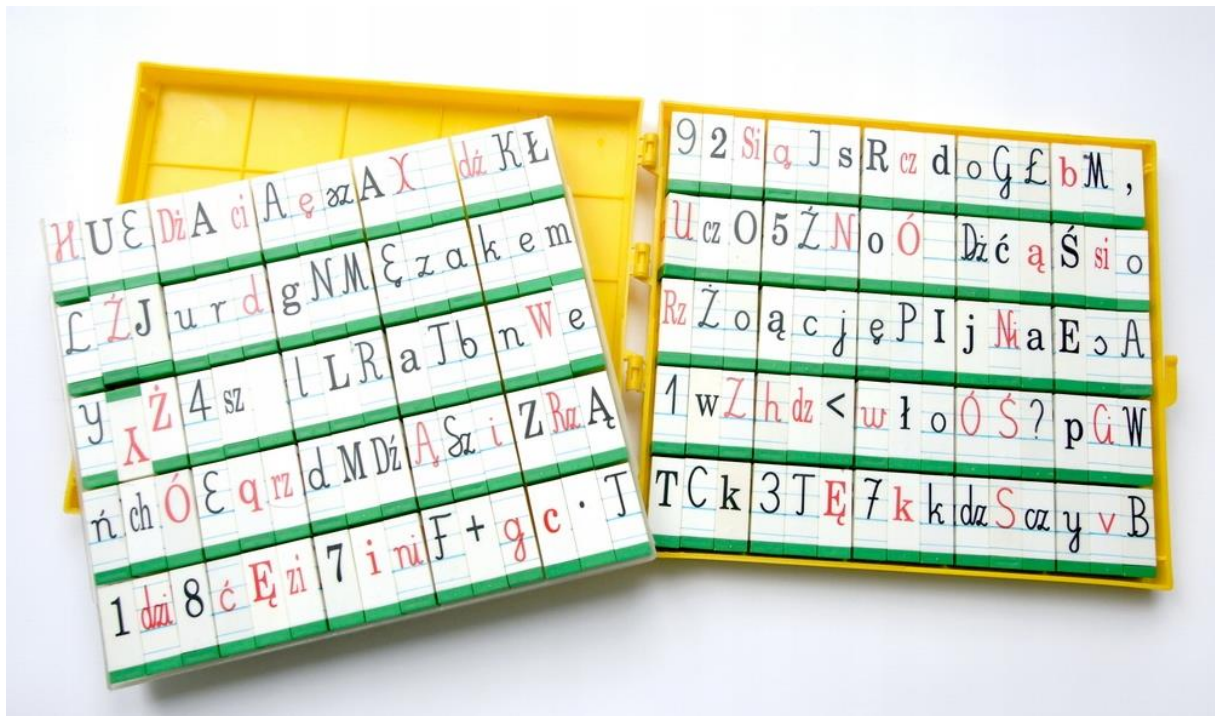
Minusy metody:

– nie jest dostosowana do specyfiki języka polskiego w szczególności do odmiany wyrazów i zmieniających się końcówek;
– może wymagać od rodzica czasu na zaplanowanie nauki i przygotowanie samodzielnych materiałów;
– nauka wymaga systematyczności (kilka sesji nauki każdego dnia).

Glottodydaktyka według Bronisława Ročławskiego

Innowacyjna metoda stworzona przez profesora Bronisława Ročławskiego, przygotowująca dziecko do nauki czytania i pisania. Celem metody jest rozwój językowy w zakresie: wymowy, czytania i pisania. Podstawową pomocą do nauki wymowy, czytania, pisania, ortografii i matematyki są klocki LOGO. Klocki spełniają wszelkie wymogi stawiane tego typu pomocom dydaktycznym, są estetyczne i funkcjonalne. Zestaw zawiera 150 klocków w pudełku. Na kaźdym klocku są 4 warianty litery: drukowane małe i wielkie, pisane małe i wielkie. Wielką i małą literę pisaną podano w liniaturze. Na klockach jest wyraźnie określony punkt odniesienia w postaci szlaczka (podstawki), co umoźliwia zawsze poprawną obserwację kaźdej litery (cyfry) poprawne jej zapamiętywanie, poprawne posługiwanie się nią.

Plusy metody:

- ciekawe dla dziecka pomoce edukacyjne (klocki LOGO);
- dziecko pracuje we wlasnym tempie i na wlasnym poziomie;
- zwraca uwagę na trudnościami ortograficznymi;
- jest dostosowana do specyfiki języka polskiego.

Minusy metody:

- potrzebne materiały dydaktyczne są kosztowne;
- nie wolno pominac kaźdego z etapów metody.

Odimienna metoda nauki czytania Irenej Majchrzak

Metoda stworzona przez Irenej Majchrzak. Moźe być stosowana juź u dzieci 3-letnich. Metoda ta składa się z poszczególnych etapów, które wypełnione są licznymi gramami oraz zabawami.

Etap pierwszy - inicjacja

Na poliniowanej kartce należy zapisać poszczególne litery imienia dziecka z jednoczesnym ich wypowiedzeniem. Pozwala to dziecku dokładnie przyjrzeć się zapisowi imienia. Następnie dziecko tworzy wizytówkę ze swoim własnym imieniem, szuka wspólnych liter oraz różnic w wizytówkach z imionami innych dzieci. Następnie na oddzielnych karteczkach zapisuje się wszystkie litery imienia dziecka, miesza je i prosi by ono poskładało je w odpowiedniej kolejności.

Etap drugi – ściana pełna liter

Na ścianie zostaje umieszczony alfabet, wszystkie litery – duże, małe, drukowane, pisane. Każda litera zostaje opisana zarówno ze względu na jej kształt, jak i na brzmienie. Różnorodne zabawy i gry mają na celu zapamiętywanie kolejnych liter alfabetu.

Etap trzeci – nazywanie świata

Zadaniem dziecka jest odszukanie przedmiotów i przypisanie im odpowiedniej wizytówki. Przy pierwszej próbie gry używamy wyrazów najprostszych: „lala”, „miś”. Wyrazy mogą powtarzać się każdego dnia, lecz obok znanych już wyrazów muszą znaleźć się też nowe. Pierwszymi odczytywanymi słowami muszą być koniecznie rzeczowniki. Dopiero później wprowadzamy przymiotniki, przyimki, czasowniki i równoważniki zdania.

Etap czwarty – sesje czytania

Gry czytelnicze mogą przybierać formy zabaw polegających na:

- ✚ dopasowywaniu wyrazów (później zdań) do odpowiadających im ilustracji;
- ✚ inscenizacji np. „oto lala, która siedzi u lekarza”;
- ✚ wykonywaniu poleceń nauczyciela napisanych na kartce;
- ✚ odczytywaniu zagadek i udzielaniu odpowiedzi w formie słownej lub plastycznej;
- ✚ układaniu zdań w historyjki, opowiadania.

Plusy metody:

- nauka odbywa się za pomocą ciekawych dla dziecka gier i zabaw;
- dziecko uczy się w swoim tempie;
- metodę Majchrzak można stosować z innymi metodami, ponieważ dotyczy ona tylko czytania i dobrze jest ją realizować obok innych treści.

Minusy metody:

- trudności z odróżnianiem głosek od liter;
- dzieci nie są w stanie poznać polskiej ortografii ze słuchu.

Metoda Dobrego Startu Marty Bogdanowicz

Podstawowym założeniem metody Dobrego Startu jest jednoczesne rozwijanie funkcji wzrokowych, słuchowych a także kształtowanie lateralizacji, orientacji w schemacie własnego

ciała oraz orientacji w przestrzeni. Wskazana jest dla dzieci przygotowujących się do nauki czytania i pisania, w szczególności dla dzieci z ryzyka dysleksji.

Występują w niej trzy elementy:

- ✚ **element** motoryczny to ćwiczenia ruchowe, ruchowo-słuchowe, a także ruchowo-słuchowo-wzrokowe czyli ruchy zharmonizowane z rytmem piosenki;
- ✚ **element** słuchowy to piosenki, wierszyki, zdania, wyrazy;
- ✚ **element** wzrokowy to znaki graficzne (łatwe wzory, wzory literopodobne, litery i znaki matematyczne).

Plusy metody:

- oddziałuje profilaktyczno-terapeutycznie (pozwala zapobiegać występowaniu trudności w uczeniu się);
- oferuje ciekawe piosenki, wierszyki i zabawy ruchowe oraz plastyczne.

Minusy metody:

- wiele ćwiczeń opiera się na motoryce małej, która nie jest jeszcze dobrze rozwinięta u młodszych dzieci;
- zajęcia powinny być konstruowane w taki sposób, aby kształtowały wiele umiejętności (np. mowę, myślenie oraz dojrzałość społeczną);
- praca powinna opierać się na wcześniej skonstruowanym programie.

Podczas nauki czytania ważna jest systematyczność i częste powtarzanie, ale również zapewnienie atmosfery zabawy i dzielenie się radością z czytania. Wspaniale byłoby, gdyby dziecko mogło pochwalić się swoimi umiejętnościami przed najbliższymi. Ważne jest także dawanie dziecku dobrego przykładu. Największą zachętą do nauki czytania będzie dla dziecka obserwowanie czytających rodziców oraz wspólne czytanie książeczek.

Opracowały: D. Lechowska, A. Świerczyńska